

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza

MHIP-R0-**100**-2605

DATA: **18 maja 2026 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

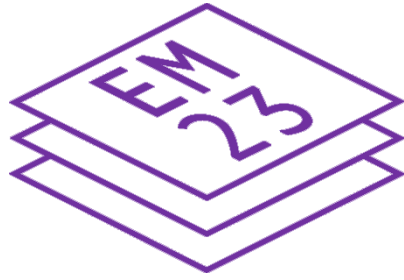
CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

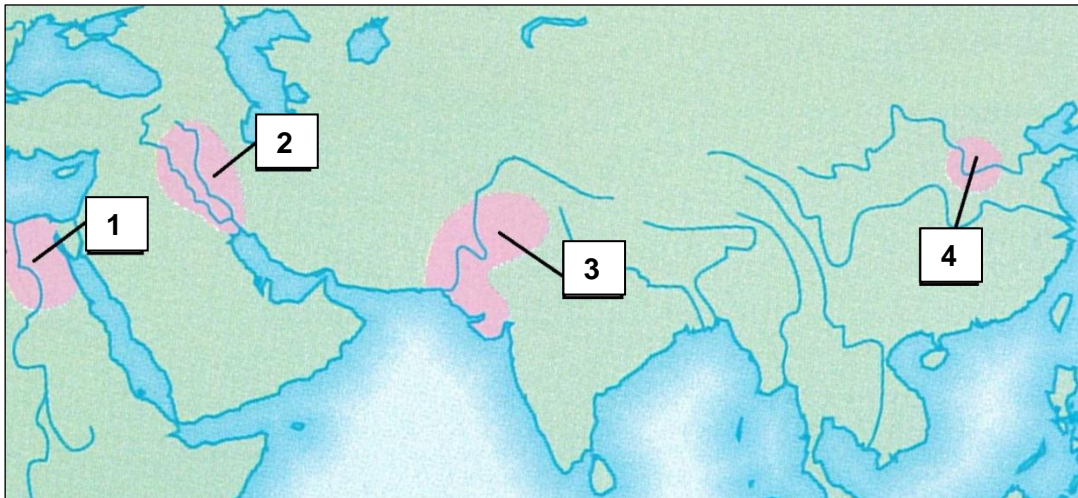
Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 34 strony (zadania 1–26).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Symbol zamieszczony przy zadaniu zamkniętym oznacza, że rozwiązanie tego zadania musisz przenieść na kartę odpowiedzi. Ocenie podlegają wyłącznie odpowiedzi zaznaczone na karcie odpowiedzi.
4. Odpowiedzi do zadań zamkniętych oznaczonych symbolem zaznacz na karcie odpowiedzi w części przeznaczony dla zdającego:
 - zamaluj pola do tego przeznaczone
 - błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.
5. Odpowiedzi do pozostałych zadań zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
6. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki są umieszczone na marginesie przy wybranych zadaniach.
9. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Zadanie 1. (0–2)

Źródło 1. Mapa

Na podstawie: J.M. Roberts, *Ilustrowana historia świata. Prehistoria [...]*, t. I, Warszawa 1999, s. 66.

Źródło 2. Fragmenty opracowań historycznych

Fragment A:

Podczas wyprawy wojennej w 1798 roku wraz z oddziałami Napoleona przybyła duża grupa badaczy. W trakcie prac fortyfikacyjnych w mieście Rosetta kpt. F. Bouchard 15 lipca 1799 roku odkrył czarną kamienną (bazaltową) płytę z tekstem wrytym w trzech wersjach. Znaleźisko, znane jako kamień z Rosetty, pozwoliło na rozszyfrowanie starożytnego pisma.

Fragment B:

Archeolodzy rozpoczęli prace wykopaliskowe i w 1974 roku odkryli tajne wojsko. 7000 naturalnej wielkości żołnierzy z terakoty strzegło ciała cesarza. Każdy z posągów miał indywidualne rysy twarzy – zapewne są to portrety wojowników cesarskiej armii.

Na podstawie: M. Karpińska, *Bitwa pod piramidami [...]*, „Mówią wieki” 2013, nr 7, s. 42–44;
J. Dineen, *100 największych odkryć archeologicznych*, Poznań 2007, s. 68.

Uzupełnij tabelę. Wpisz obok fragmentów opisów odkryć archeologicznych nazwy właściwych cywilizacji starożytnych oraz numery, którymi na mapie oznaczono obszary tych cywilizacji.

	Nazwa cywilizacji	Numer na mapie
Fragment A		
Fragment B		

1.
0–1–2

Zadanie 2. (0–1)

Fragment opracowania

Samo sedno działalności [filozofa] kryło się w tym, że pozornie nie starał się wcale pouczać ludzi. Przeciwnie: sprawiał wrażenie, że to on pragnie się czegoś od nich nauczyć. Nie dawał lekcji jak pierwszy lepszy nauczyciel, o nie, [on] jedynie rozmawiał. Nie zostałby jednak sławnym filozofem, gdyby tylko przysłuchiwał się, co mówią inni, ani rzecz jasna nie skazano by go na śmierć. [Filozof] rozpoczynał rozmowę od zadawania pytań. W ten sposób udawał, że nic nie wie. W trakcie pogawędki zmuszał rozmówcę, by ten dostrzegł słabości w swoim sposobie myślenia. Przyparty do muru, rozmówca musiał wreszcie rozróżnić, co jest prawdziwe, a co – nie.

Na podstawie: J. Gaarder, *Świat Zofii*, Warszawa 1995, s. 85–86.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst przedstawia działalność Platona.	P	F
Opisana w tekście postać należała do stoickiej szkoły filozoficznej.	P	F

Zadanie 3.

Źródło 1. Plan bitwy

Na podstawie: *Wielka Encyklopedia PWN*, red. J. Wojnowski, t. 1, Warszawa 1995, s. 265.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

W styczniu [wódz rzymski] przekroczył Rubikon stanowiący granicę między Galią Przedalpejską a właściwą Italią. „Kości zostały rzucone” – rozpoczęła się wojna domowa. Jego przeciwnik również dysponował silną armią, ale stacjonowała ona w Hiszpanii. Italia jednak była właściwie bezbronna, większość senatorów w panice opuściła stolicę. Ciesząc się poparciem arystokracji, [wódz rzymski] szybko opanował Italię i Rzym. Czekala go jednak ciężka rozprawa w Hiszpanii, a następnie w Grecji. Do decydującej bitwy doszło w Tracji.

Na podstawie: M. Jaczynowska, D. Musiał, M. Stępień, *Historia starożytna*, Warszawa 2010, s. 479.

Zadanie 3.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy bitwa przedstawiona w źródle 1. była decydującą bitwą wojny opisanej w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

3.1.

0–1

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 3.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Opisane w źródle 2. wydarzenia rozegrały się przed

- A. zburzeniem Kartaginy.
- B. reformą braci Grakchów.
- C. powstaniem Spartakusa.
- D. ustanowieniem pryncypatu.

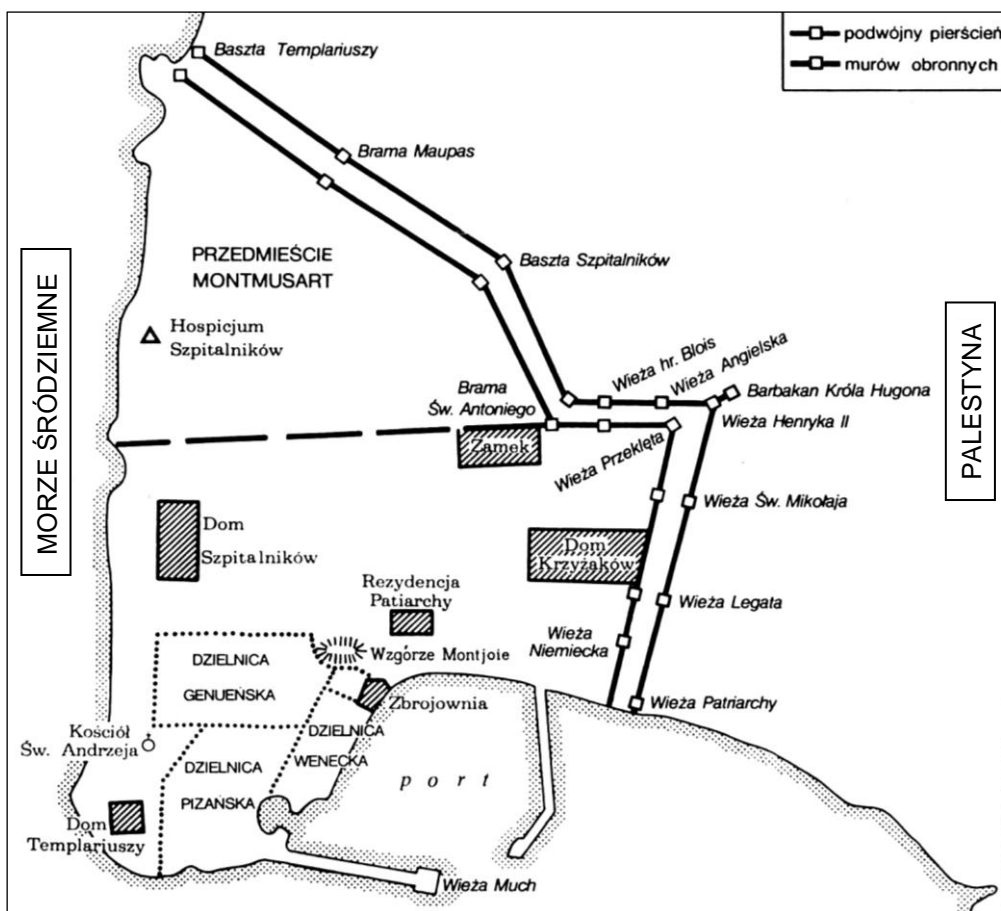
Zadanie 4.

Źródło 1. Fragment kroniki

[Sulthan Mehmet] kazał ustawić w stosownych miejscach baterie i rozpoczął postępować ku miastu przy pomocy janczarów [...], a ledwo działa zostały ustawione, polecił im kierować silny ogień na mury, nic już nie mówiąc o nieprzerwanym gradzie strzał i kamieni, miotanych przez maszyny, jednocześnie jak deszcz, spadających na miasto. Oblężeni ze swej strony posyłali bez przerwy salwy z muszkietów i dział ładowanych kamiennymi kulami, którymi sprawiali męki wielu muzułmanom [...]. W tym czasie przybyły dwa wielkie statki przysłane przez Franków na pomoc cesarzowi [...]. Opór ze strony oblężonych był tak silny, że Turcy, dopiero gdy noc zapadła, byli w stanie wedrzeć się do miasta przez wyłom w murze. [...] Grabież trwała trzy pełne dni [...]. [Z]mieniono dotychczasową [...] postać [kościół, w tym kościoła Hagia Sophia], [...] ażeby uczynić z nich miejsca modlitwy dla muzułmanów.

Wiek V–XV w źródłach [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 321–322.

Źródło 2. Plan miasta

S. Runciman, *Dzieje [...]*, t. III, Warszawa 1988, s. 385.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

4.1. Zadanie 4.1. (0–1)

0–1 Rozstrzygnij, czy relacja ze źródła 1. opisuje zdobycie miasta, którego plan przedstawia źródło 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

4.2. Zadanie 4.2. (0–1)

0–1 Uzasadnij, odwołując się do informacji zamieszczonych na planie, że miasto na nim przedstawione uczestniczyło w handlu lewantyńskim.

.....

.....

.....

Zadanie 5.**Fragment dokumentu lokacyjnego**

W imię Pańskie, Amen. My, komes Jan, syn Czechosława z Galewa [...], chcemy, aby do każdego z współczesnych i przyszłych, patrząc na tę kartę, doszła wiadomość, że dziedzictwo nasze, Radlino powszechnie zwane, Marcinowi zwanemu ze Staniewa i jego dziedzicom oddaliśmy w celu lokacji na prawie niemieckim, tym mianowicie prawem, którym mieszczanie i miasto Nowego Targu w swoich prawach się posługuje, tym układem i kształtem, iż mieszkańcy przerzeczonej wsi przez poszczególne lata z każdego łanu małego w dzień św. Marcina płacić będą obowiązani 2 miary pszenicy, 4 miary żyta, 6 miar owsa [...], [oraz miarę] srebra będącego w obiegu i ten czynsz zwozić będą obowiązani na nasz dwór bliższy. Ażeby ci uprawiający przerzeczoną wioskę mogli wypłacić to wszystko, otrzymują 9 lat wolnych od wszelkich danin i opłat.

Na podstawie: *Wiek V–XV w źródłach* [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 232.

Zadanie 5.1. (0–1)

Podaj imię wystawcy dokumentu lokacyjnego oraz imię zasadzcy.

Wystawca:

Zasadzca:

5.1.

0–1

Zadanie 5.2. (0–1)

Wymień obowiązki mieszkańców Radlina w zakresie uiszczania renty naturalnej, przywołane w cytowanym dokumencie.

.....

.....

5.2.

0–1

Zadanie 6.**Fragmenty opracowania historycznego**Fragment A:

Dynastia pochodzenia normańskiego rządząca Rusią od końca IX wieku do 1598 roku. Za założyciela dynastii uchodzi legendarny wódz Waregów, który miał przybyć w 862 roku na Ruś, zdobyć Wielki Nowogród, Białe Jezioro, Izborsk i założyć tam własne państwo.

Fragment B:

Dynastia królewska, wywodząca swą nazwę od hrabiów w zachodniej Francji. Karol I dążył do stworzenia władztwa sięgającego wschodnich wybrzeży Morza Śródziemnego. Ta polityka wymagała zbliżenia z Węgrami. Karol Robert objął w 1308 roku tron węgierski.

Na podstawie: *Słownik dynastii Europy*, red. J. Dobosz, M. Serwański, Poznań 1999, s. 158–159, 354–355.

Zadanie 6.1. (0–1)

Podaj nazwy dynastii, których dotyczą fragmenty A–B opracowania historycznego.

Fragment A –

Fragment B –

6.1.

0–1

6.2. Zadanie 6.2. (0–1)

0–1 Rozstrzygnij, który z fragmentów – A czy B – dotyczy dynastii zasiadającej w XIV wieku na polskim tronie, oraz wyjaśnij okoliczności objęcia przez nią władzy w Polsce.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

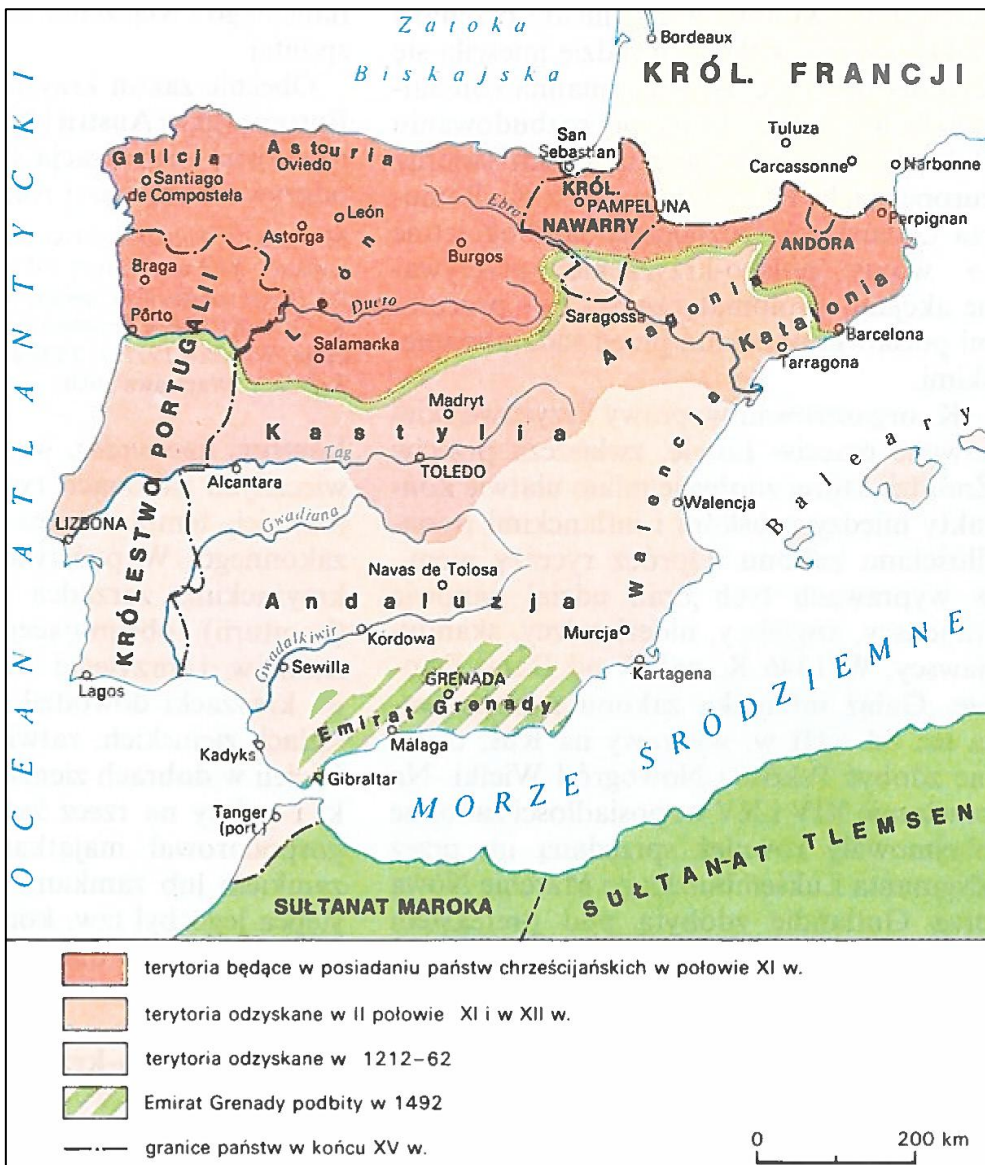
.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–1)

Mapa

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1995, s. 259.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę procesu historycznego zilustrowanego na mapie oraz wyjaśnij, na czym ten proces polegał.

7.

0-1

Nazwa:

Wyjaśnienie:

Zadanie 8. (0-1)

Fragmenty opracowania historycznego

Fragment A:

Ludzie posiadający prywatne i publiczne prawo szlacheckie, po udział w sejmikach, sejmie i elekcji króla, pod względem społecznym zbliżający się do warstwy chłopskiej. Mając niewielkie gospodarstwa, sami pracowali na roli, a nawet płacili analogiczne podatki jak chłopi. Świadomość społeczna łączyła ich raczej ze stanem szlacheckim jako całością, a oddzielała od bliższego im materialnie i kulturalnie sąsiedztwa chłopskiego, nie bezpośredniego zresztą, gdyż szlachta ta zamieszkiwała zwykle odrębne wsie.

Fragment B:

Najniższa kategoria szlachty, nieposiadająca w ogóle własności ziemskiej. Zajmując płatne stanowiska służby, żołnierzy, drobnych urzędników, dzierżawców lub żyjąc w mieście z zajęć rzemieślniczo-handlowych, nie cieszyła się pełnią swoich szlacheckich praw. Odmawiano jej praw politycznych – udziału w sejmach i sejmikach, ale nie odbierano jej szlachectwa. Z chwilą gdy szlachcic nabywał własność ziemską lub ją wydzierżawiał, odzyskiwał pełne prawa szlacheckie, niekwestionowane przez nikogo.

Na podstawie: *Polska w epoce [...]*, red. A. Wyczański, Warszawa 1986, s. 139–140.

Rozstrzygnij, w którym fragmencie – A czy B – scharakteryzowano szlachtę zaściankową. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w wybranym fragmencie tekstu.

8.

0-1

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Zadanie 9. (0–2)

Fragment artykułu naukowego

[P]oglądy Marcina Lutra co do kultu obrazu są poglądami augustianina wychowanego na Zachodzie, który nie podziela wschodniej wrażliwości obrazu jako nośnika, komunikatora obecności przedstawianej w nim postaci [...]. W swoich kazaniach Luter przeciwstawia się nadużyciom związanym z kultem obrazów, obawia się tego, że niektórzy pokładają w obrazach nadzieję bardziej niż w Panu Bogu. Luter – augustianin – podkreśla rolę miłości i priorytet miłosierdzia przed wszelkimi formami artystycznego wyrazu [...]. Jednocześnie Luter nie tylko przeciwstawia się [niszczeniu obrazów], a wręcz przeciwnie, podkreśla ich pozytywną rolę w rozpamiętywaniu i rozumieniu Biblii. Niekwestionowalny jest priorytet Słowa nad obrazem. Luter zupełnie zrywa z obrazem kultycznym, akceptując i w teorii, i w praktyce obraz narracyjny. Sytuacja [...] [u] Jana Kalwina wygląda odmiennie: teoretycznie akceptuje [...] obraz narracyjny (historie), w praktyce jednak skłania się do zakwestionowania jakiegokolwiek obrazu w przestrzeni sakralnej. Pozwala na kolekcje świeckie, choć z bardzo wąskim repertuarem tematycznym [...]. Jego zdaniem zamykanie nieskończonego Boga w skończonej formie jest bluźnierstwem. Kalwin podkreśla obowiązywalność Starego Testamentu, w ogóle nie odnosząc się do Wcielenia w kwestii przedstawień, a w pewien zawiły sposób tłumaczy, że naśladowaniem Chrystusa jest właśnie nietworzenie obrazów. Jan Kalwin ewidentnie wiąże obraz i jego kult z papieską władzą [...].

Na podstawie: D. Klejnowski-Różycki, *Kult obrazów* [...], „Studia Oecumenica” 2017, nr 17, s. 190–191.

9. Porównaj zaprezentowane w zacytowanym tekście poglądy Lutra i Kalwina na temat sztuki sakralnej. Przedstaw jedno podobieństwo i jedną różnicę między tymi poglądami.

0–1–2

Podobieństwo:

.....

.....

.....

.....

Różnica:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10.

Fragmenty aktów prawnych

Dokument 1:

A iż w Rzeczypospolitej naszej jest różność niemała w sprawie religii chrześcijańskiej, obiecujemy to sobie spólnie za nas i potomków naszych na wieczne czasy pod obowiązkiem przysięgi, iż którzy jesteśmy rozróżnieni w wierze, pokój między sobą zachować.

Dokument 2:

Nie ma Cesarski Majestat, ani elektorowie, ani książęta, ni stany świętego państwa, prześladować żadnego stanu państwa z powodu wyznawania konfesji augsburskiej. W zamian zaś stany, które należą do wyznania augsburskiego, w równej mierze mają pozostawić bez nagabywania przy ich religii rzymskiej Majestat Cesarski i elektorów, książąt i inne stany państwa świętego.

Dokument 3:

My, nie chcąc rozerwania kościelnej św. jedności, wyprawiliśmy do Ojca św. Klemensa VIII posły nasze, prosząc, aby nas do swego posłuszeństwa przyjął i od zwierzchności patriarchów carogrodzkich wyzwolił, zachowując nam obrządki i ceremonie kościołów wschodnich greckich. Co iż uczynił, tośmy dziś na tym synodzie uczynili przy bytności posłów Króla J.M. Zygmunta III.

Dokument 4:

Henryk, z łaski Bożej król Francji i Nawarry, pozwoliliśmy wszystkim panom, szlachcie i innym osobom wyznającym religię reformowaną odprawiać nabożeństwo rzeczonej religii w głównym miejscu zamieszkania, gdy będą tam przebywać. Ogłaszamy wszystkich, którzy wyznają rzeczoną religię, za zdolnych do sprawowania wszystkich godności, urzędów w miastach naszego królestwa.

Na podstawie: *Wiek XVI–XVIII* [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 137–152.

Zadanie 10.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Akt prawny, który nie dotyczył kościołów reformowanych, to dokument

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 10.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Dokument 1. wprowadzał równouprawnienie dla wyznawców judaizmu w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI wieku.	P	F
Dokument 2. regulował stosunki między wyznawcami katolicyzmu i luteranizmu.	P	F

Zadanie 11. (0–1)

Tabela. Struktura handlu morskiego Gdańska i Elbląga w II połowie XVI i na początku XVII wieku

towary/lata	1595/1605/1615*	1625/1635/1646*
	Eksport w procentach	
zboże	69,6	77,0
drewno	6,7	0,8
przetwory drzewne	13,5	9,4
tkaniny, włókna	7,9	9,4
skóry i futra	0,9	2,2
Import w procentach		
sól i śledzie	27,0	26,0
wina	18,7	10,7
towary kolonialne	1,0	8,2
tkaniny	50,8	53,9
skóry i futra	2,5	1,2

* W tabeli podano średnie wartości dla podanych lat (w odniesieniu do wybranych kategorii towarów).

Na podstawie: B. Zientara i in., *Dzieje gospodarcze Polski do roku 1939*, Warszawa 1973, s. 222.

11.

0–1

Uzasadnij, że tabela ilustruje zjawisko dualizmu gospodarczego Europy w XVI–XVII wieku.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12.

Źródło 1. List do papieża Innocentego IX z 13 września 1683 roku

Venimus, vidimus, Deus vicit!

Zechciej, Wasza Świątobliwość, uniżenie proszę, przyjąć łaskawie [...] wiadomość o świetnym zwycięstwie uzyskanym wczoraj przez Boski Majestat całemu Chrześcijaństwu [...]. [Udało mi się] [u]chwycić wszystkie główne sztandary wielkiego wezyra, całą artylerię, jego własne konie, broń, sprzęty i namioty, aż ostatecznie, po krwawej a nader zaciętej walce ośmiogodzinnej oraz ucieczce tegoż wezyra z resztą jego ludzi, zostało w moim posiadaniu całe jego obozowisko, które się rozciąga na ponad milę od Miasta.

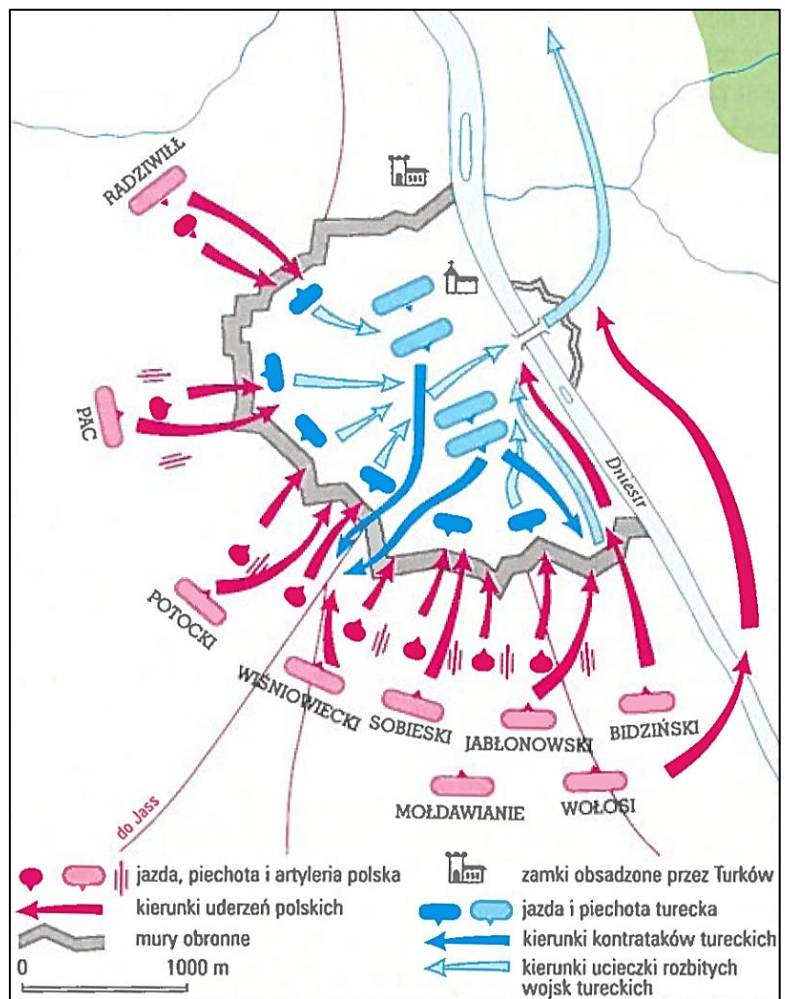
Waszej Świątobliwości najposłuszniejszy Syn – Jan, król Polski.

¹ Przybyliśmy, zobaczyliśmy, Bóg zwyciężył.

Na podstawie: J. Wimmer, [...], Warszawa 1983, s. 97.

Źródło 2. Plan bitwy

Na podstawie: *Wielka Encyklopedia PWN*, red. J. Wojnowski, t. 5, Warszawa 1995, s. 488.

Zadanie 12.1. (0–1)

Podaj, jak nazywał się starożytny wódz, którego słowa sparafrazował autor listu.

.....

12.1.
0–1

Zadanie 12.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy źródła 1. i 2. dotyczą tej samej bitwy. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

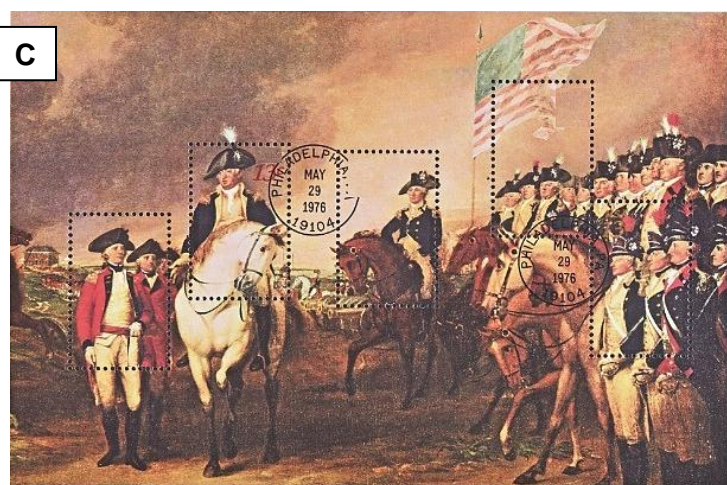
Uzasadnienie:

.....

12.2.
0–1

Zadanie 13. (0–2)

Pamiątkowe znaczki z XX wieku

Tłumaczenie: *Wojna między siłami króla i parlamentu.*

Tłumaczenie napisu na pieczęci: *Filadelfia, 29 maja 1976.*

Na podstawie: stamps.org; pl.wikipedia.org; www.collectgbstamps

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

13.
0–1–2

Przyporządkuj poniższym opisom 1–2 właściwe znaczki (A–C). Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do elementów graficznych lub napisów zamieszczonych na znaczkach.

1. Znaczek upamiętniający wojnę o niepodległość Stanów Zjednoczonych:

Uzasadnienie:

.....

.....

2. Znaczek upamiętniający wojnę secesyjną:

Uzasadnienie:

.....

.....

Zadanie 14.**Źródło 1. Fragment opracowania historycznego**

Feldmarszałek Iwan Paskiewicz otrzymał tytuł księcia warszawskiego i stanowisko namiestnika Królestwa Polskiego. Car Mikołaj ogłosił Statut organiczny dla Królestwa Polskiego. Traciło ono swoją odrębność państwową i stanowić miało integralną część cesarstwa rosyjskiego.

Na podstawie: M. Zgórniak, *Polska w [...]*, Kraków 2001, s. 143–144.

Źródło 2. Moneta Królestwa Polskiego

Tłumaczenie: 3 ruble, 81 części czystego złota.

Na podstawie: pl.wikipedia.org

Zadanie 14.1. (0–1)

Podaj nazwę dokumentu, który został zastąpiony przez cara statutem wspomnianym w źródle 1.

.....

14.1.

0–1

Zadanie 14.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy moneta ze źródła 2. i tekst ze źródła 1. przedstawiają skutki tego samego wydarzenia historycznego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

14.2.

0–1

Zadanie 14.3. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Car przywołany w źródle 1. sprawował władzę podczas obrad kongresu wiedeńskiego.	P	F
Królestwo, o którym mowa w źródle 1., powstało na mocy postanowień pokoju w Tylży.	P	F

Zadanie 15.**Źródło 1. Chrzest bojowy – rysunek satyryczny z epoki**

Na podstawie: commons.wikimedia.org

Źródło 2. Dokument z epoki

Jak tylko wiadomość o zrzeczeniu się księcia Hohenzollern została przez królewsko-hiszpański rząd oficjalnie zakomunikowana gabinetowi cesarsko-francuskiemu, zażądał ambasador francuski w Ems od [króla] upoważnienia do depeszowania do Paryża, że [...] król zobowiązuje się po wsze czasy nie dać nigdy swojego przyzwolenia w wypadku, jeżeli Hohenzollernowie zechcą powrócić do wysuwania swej kandydatury. [Król] na to odmówił przyjęcia jeszcze raz ambasadora francuskiego i przez adiutanta urzędowo go zawiadomić polecił, że [...] nie ma nic więcej do zakomunikowania ambasadorowi.

Na podstawie: *Wiek XIX* [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 268.

15.1.

Zadanie 15.1. (0–1)

0–1

Rozstrzygnij, czy rysunek ze źródła 1. nawiązuje do wydarzenia, które było skutkiem publikacji dokumentu zacytowanego w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w obu źródłach.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 15.2. (0–1)

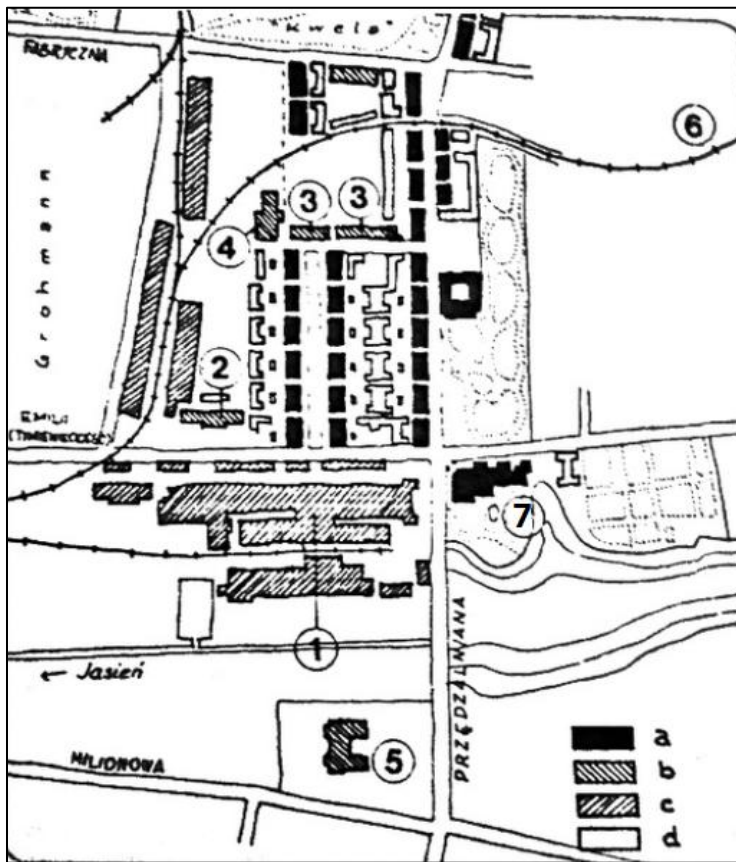
Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wydarzenia przedstawione w obu źródłach miały miejsce w okresie między

- A. bitwą pod Austerlitz a zwołaniem kongresu wiedeńskiego.
- B. zwołaniem kongresu wiedeńskiego a początkiem Wiosny Ludów.
- C. początkiem Wiosny Ludów a koronacją Wilhelma I na cesarza.
- D. koronacją Wilhelma I na cesarza a wybuchem I wojny światowej.

Zadanie 16.

Plan zabudowy kompleksu fabryk

- Oznaczenia:**
- a – famuły (domy robotnicze)
 - b – budynki użyteczności publicznej
 - c – budynki przemysłowe
 - d – budynki pomocnicze
-
- 1 – przędzalnia
 - 2 – remiza strażacka
 - 3 – szkoła
 - 4 – stołówka i sklep
 - 5 – szpital św. Anny
 - 6 – bocznic kolejowa
 - 7 – willa dyrektora

Na podstawie: www.researchgate.net

Zadanie 16.1. (0–1)

Uzasadnij, że plan zabudowy kompleksu fabryki świadczy o trosce właściciela o jego pracowników.

.....

.....

.....

.....

16.1.
0–1

16.2.

Zadanie 16.2. (0–1)

0–1

Podaj nazwę miasta położonego na obszarze tzw. Kongresówki i będącego głównym ośrodkiem gałęzi przemysłu, w której specjalizowała się fabryka przedstawiona na planie.

.....

Zadanie 17. (0–1)**Źródło 1. Rozporządzenie językowe**

§ 1. C.k. władze i urzędy [...] dalej c.k. Krajowa Rada Szkolna i c.k. sądy używać będą tak w służbie wewnętrznej, jako też w korespondencji z sądowymi niewojskowymi władzami, urzędami i sądami w kraju języka polskiego [...].

§ 2. Podobnie będą i prokuratorie państwowe w kraju używać języka polskiego w stosunkach służbowych z władzami, urzędami i sądami w kraju [...].

Na podstawie: G. Chomiccki, L. Śliwa, *Wiek XIX. Teksty źródłowe*, Kraków 2021, s. 244.

Źródło 2. Fragment relacji

Do ferii wielkanocnych 1901 roku naukę religii pobieraliśmy w języku polskim. Dnia 24 stycznia nauczyciele zaczęli nas obdarowywać niemieckimi katechizmami. [...] Za sprzeciwianie się nauczycielowi odebraliśmy w dniu 2 V karę chłosty od nauczyciela Koralewskiego [...]. Inspektor szkolny [...] [c]zęsto pytał nas: „Kim jesteście?”. Odpowiedź była jedna: „Jesteśmy Polakami”.

Na podstawie: *Źródła i materiały do nauczania historii*, red. S. Sierpowski, Warszawa 1998, s. 210–211.

17.

Rozstrzygnij, czy źródła 1. i 2. dotyczą tego samego zaboru. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

0–1

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 18.

Źródło 1. Znaczek pocztowy

Na podstawie: katalogznaczkow.net

Źródło 2. Fragment dokumentu

Dawne ziemie niemieckie na wschód od linii idącej od Morza Bałtyckiego bezpośrednio na zachód od Świnoujścia i stąd wzdłuż rzeki Odry, łącznie z częścią Prus Wschodnich oraz łącznie z obszarem dawnego Wolnego Miasta Gdańska, będą pod administracją Państwa Polskiego.

Na podstawie: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, Nr 61, Warszawa 1959, s. 41.

Zadanie 18.1. (0–1)

Podaj nazwisko jednego z dwóch delegatów Polski upamiętnionych na znaczku ze źródła 1.

.....

18.1.

0–1

Zadanie 18.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy fragment dokumentu przedstawiony w źródle 2. jest częścią traktatu, do którego odnosi się znaczek ze źródła 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

18.2.

0–1

Zadanie 19.

Źródło 1. Fragment strony tytułowej czasopisma

Warszawa, PIĄTEK 14 Maja 1926 r.

<p>Niech żyje rząd robotniczy i włościański!</p> <p><small>Redakcja przyjmuje interesantów od 1 — 3 po poł. Za zwrot rękopisów Redakcja nie odpowiada</small></p> <p><small>Administracja czynna od 9 do 5 bez przerwy. Kasa czynna od 11 do 1-ej</small></p> <p><small>Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.</small></p>	 <p>ROBOTNIK CENTRALNY ORGAN P.P.S.</p> <p>PROLETARIUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!</p>	<p>NIECH ŻYJE SOCJALIZM!</p> <p><small>Warszawa, ul. Wawerska 10 7 Redakcja — tel. 176-70. Administracja — tel. 123-13 Konto czekowe P. K. O. Nr. 173.</small></p> <p>Numer pojedynczy 20 groszy.</p>
---	---	---

Belweder zdobyty!

<p>Więści z pola walki.</p> <p><small>Godz. 11.30. Wojska rządowe cofnęły się od lotniska do ul. Puławskiej i kopie tam okopy. Od strony Wierzbna zbliżają się wojska Marsz. Piłsudskiego.</small></p> <p>Marsz. Piłsudski na froncie bojowym</p>	<p><small>wzięty przez wojska Marszałka Piłsudskiego.</small></p> <p><small>Na mieście wzbudziło to niebывалы entuzjazm. Przechodnie wznosili okrzyki radości.</small></p> <p><small>Z Komendy miasta komunikują nam, że zameldowano, że Belweder został wzięty. Gdzie jest Witos i Wojciechow-</small></p>	<p><small>śpiech w akcji dlatego konieczny, że buntownicy ściągają posiłki z Wilna, a chociaż ich w drodze będziemy opóźniać, to jednak należy likwidować cały incydent przed ich nadejściem.</small></p> <p><small>Liczą na energię i dzielność obu pułkowników i ich oddziałów.</small></p> <p style="text-align: center;"><small>Rozwadowski, gen. broni.</small></p> <p style="text-align: center;">Jeszcze jedno barbarzyństwo</p>
---	---	--

Wezwanie Warsz. Rady Zw. Zawodowców

DO PRACOWNIKÓW TABORU APROWIZACYJNEGO, MAGAZYNÓW I SKŁEPÓW WYDZIAŁU ZAOPATRYWANIA.

Warszawska Rada Związków Zawodowych uchwaliła wezwać pracowników Wydziału Zaopatrzenia m. Warszawy i

Na podstawie: crispa.uw.edu.pl

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Warszawa stała się widownią gorszących scen. Zwolennicy prawicy usiłowali przeszkodzić w dotarciu do sejmu zarówno prezydentowi, jak i przedstawicielom ugrupowań, których głosami został wybrany. Agresja tłumu zwróciła się przeciwko posłom mniejszości narodowych, przede wszystkim Żydom, i parlamentarzystom lewicowym. Ignacego Daszyńskiego obłącono w bramie jednego z domów; pojawiła się odsiecz, między antagonistami doszło do walki na pałki i rewolwery. Kontrakcja prawicy nie przyniosła spodziewanych rezultatów, gdyż prezydent [...] dotarł do sejmu i w obecności zdekompletowanego Zgromadzenia Narodowego złożył przewidzianą konstytucją przysięgę.

Na podstawie: C. Brzoza, *Polska w czasach niepodległości i II wojny światowej*, Kraków 2003, s. 112.

19.1. Zadanie 19.1. (0–1)

0–1

Rozstrzygnij, czy sytuacja polityczna przedstawiona w źródle 1. była przyczyną wydarzeń opisanych w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Zadanie 19.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Prezydent, którego okoliczności zaprzysiężenia opisano w źródle 2., został wybrany w wyborach powszechnych.	P	F
Ignacy Daszyński był działaczem partii, której organ prasowy zaprezentowano w źródle 1.	P	F

Zadanie 20. (0–2)

Wiosenne porządki w Europie – karykatura polityczna z okresu międzywojennego

Na podstawie: crispa.uw.edu.pl

20.

0-1-2

Rozstrzygnij, czy karykatura komentuje rzeczywistość polityczną z lat 20. czy 30. XX wieku. Odpowiedź uzasadnij, formułując dwa argumenty.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

-
-

21.

0-1-2

Zadanie 21. (0-2)

Na podstawie fragmentów biografii zamieszczonych poniżej oraz własnej wiedzy uzupełnij tabelę. Obok fragmentów biografii wpisz właściwe nazwiska.

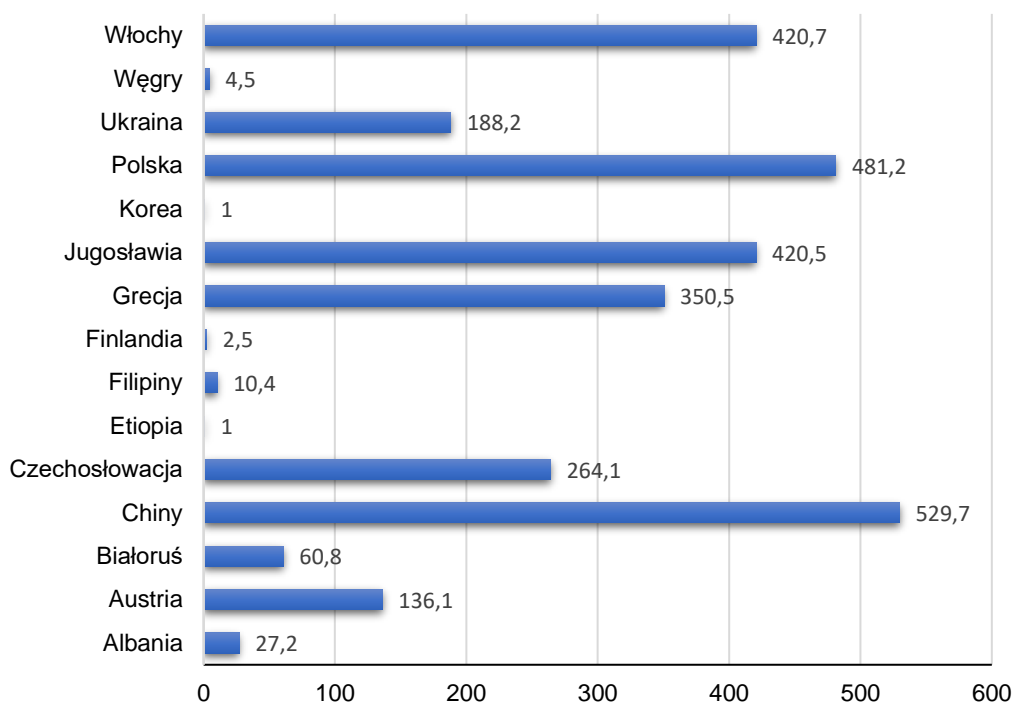
	Fragment biografii	Nazwisko
A	Francuski polityk i dowódca. Po klęsce Francji w 1940 roku nie złożył broni i nie przystał na współpracę z Niemcami. Stał na czele Komitetu Wolnej Francji i kontynuował walkę o wolność swojej ojczyzny. Po II wojnie światowej wprowadził Francję do grona wielkich mocarstw.	
B	Został premierem polskiego rządu na uchodźstwie po tragicznej śmierci gen. Władysława Sikorskiego. W 1945 roku wrócił do Warszawy, podjął tam nieudaną próbę kompromisu z rządzącymi krajem komunistami i ze Związkiem Sowieckim. W obliczu zagrożenia aresztowaniem uciekł do Wielkiej Brytanii.	
C	Jedyny w historii USA prezydent wybrany na 4 kolejne kadencje. Po przystąpieniu USA do II wojny światowej odegrał dużą rolę w kształtowaniu planów militarnych i dyplomatycznych aliantów. Uczestniczył we wszystkich najważniejszych konferencjach międzynarodowych tego okresu.	

Na podstawie: encyklopedia.pwn.pl; muzeum1939.pl

Zadanie 22. (0–1)

Wykres. Wielkość pomocy dla wybranych krajów (w mln dolarów amerykańskich) udzielonej w ramach jednego z planów odbudowy

Na podstawie: R. Antosiak, E. Pustuła, C. Tulin, *Historia* [...], Gdynia 2011, s. 529.

Rozstrzygnij, czy pomoc przedstawiona na wykresie została udzielona w ramach tzw. planu Marshalla. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z wykresu i własnej wiedzy.

22.

0–1

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

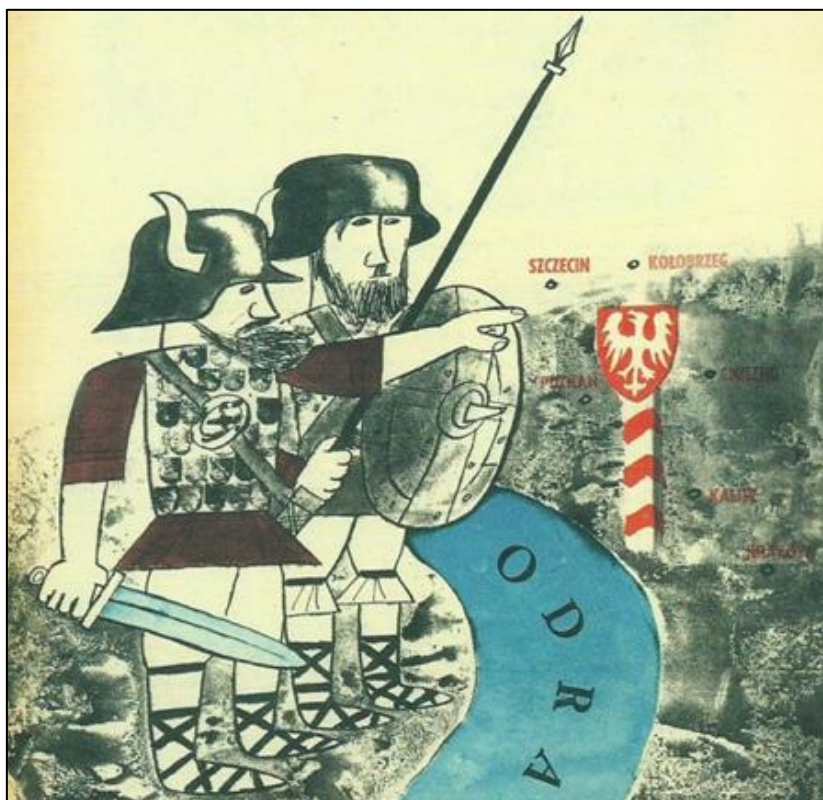
Zadanie 23.

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Wyrażone w orędziu wezwanie do dialogu między skonfliktowanymi narodami, stojącymi po przeciwnych stronach żelaznej kurtyny, wyrastało z Ewangelii i ducha [II Soboru Watykańskiego]. Gest ten miał w ówczesnych uwarunkowaniach politycznych charakter rewolucyjny i wizjonerski. W ocenie polskich biskupów dialog został nawiązany w duchu miłości i pokoju; służył pośrednio zbliżeniu narodów nie tylko Europy, lecz także całego świata, „przeciwstawiając braterskie współzycie i twórczą współpracę widmom wojennym, które tak bardzo nękają ludzkość”.

B. Noszczak, [...] *Konflikt państwa z Kościołem* [...], Warszawa 2020, s. 216.

Źródło 2. Strona tytułowa „Szpilek” z 1966 roku

– Musimy ich nawrócić, żeby jako chrześcijanie mogli nam wybaczać i prosić o wybaczenie...

Na podstawie: *Historia PRL*, t. 12, Warszawa 2009, s. 69.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

23.1.

Zadanie 23.1. (0–1)

0–1

Rozstrzygnij, czy ilustracja ze źródła 2. powstała w kręgu zwolenników orędzia scharakteryzowanego w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

23.2.

Zadanie 23.2. (0–1)

0–1

Podaj nazwisko prymasa Polski, który przewodniczył polskim biskupom w chwili powstania orędzia scharakteryzowanego w źródle 1.

.....

Zadanie 24. (0–3)

Rysunek Herberta Blocka z końca lat 60. XX wieku

Tłumaczenie: *Czeski duch.*

Na podstawie: www.loc.gov

Wyjaśnij wymowę rysunku, interpretując jego dwa elementy graficzne. W odpowiedzi uwzględnij kontekst historyczny.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

24.
0-1-
2-3

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 25. (0-1)

Ulotka z lat 80. XX wieku

Na podstawie: dlibra.wimbp.gorzow.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

25.

0-1

Rozstrzygnij, czy zaprezentowana ulotka powstała przed wprowadzeniem stanu wojennego, czy po jego wprowadzeniu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści ulotki.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

